

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра Фінансів

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

(підпис)
“ ____ ” _____ 201__ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування
Податкова справа
на тему: «Роль оподаткування прибутку підприємств у формуванні
доходів держави та суб'єктів господарювання»

Виконавець:

студент фінансово-економічного
факультету
Савінський Владислав Андрійович

/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент Луценко Ірина Сергіївна

/підпис/

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК В СИСТЕМІ ПРЯМОГО ОПОДАТКУВАННЯ.....	6
1.1 Економічна сутність податку на прибуток та особливості його розвитку..	6
1.2 Характеристика елементів податку на прибуток.....	21
1.3 Місце податку на прибуток в системі прямого оподаткування.....	43
РОЗДІЛ 2. ОЦІНЮВАННЯ ВПЛИВУ ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК НА ДОХОДИ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ.....	48
2.1. Ретроспективний аналіз справляння податку на прибуток підприємств в Україні.....	48
2.2 Моніторинг бюджетної ефективності податку на прибуток	57
2.3. Оцінка впливу податку на прибуток на економічні результати діяльності підприємств в Україні.....	65
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ПРЯМОГО ОПОДАТКУВАННЯ.....	71
3.1 Світовий досвід оподаткування податком на прибуток підприємств та можливості його адаптації в українську практику.....	71
3.2. Пріоритетні напрями удосконалення основних елементів податку на прибуток у юридичних осіб.....	80
3.3. Прогнозування надходжень податку на прибуток до доходів Державного бюджету України.....	87
Висновки.....	93
Список використаних джерел.....	96

ВСТУП

Актуальність теми. Податок на прибуток є одним із найефективніших інструментів, за допомогою якого здійснюється перерозподіл частини доданої вартості, наповнення основного централізованого фонду грошових коштів держави та регулювання соціально-економічних процесів. Проте, на сьогодні такий податок, будучи за своєю природою потужним фіскальним та регулюючим інструментом для стимулювання інвестицій та економічного розвитку, перетворився на поле для маніпуляції суб'єктами господарювання як вітчизняними, так й іноземними. Крім того, в Україні видно одночасне загострення проблем з акумуляції доходів бюджету, і стимулювання економічної активності господарюючих суб'єктів. В цих умовах особливо актуалізується дослідження фіскальної та регулюючої ролі податку на прибуток в системі прямого оподаткування.

Питання оподаткування прибутку підприємств досліджувалися багатьма відомими вченими, серед яких і українські науковці Андрущенко В.Л., Єфименко Т.І., Іванов Ю.Б., Крисоватий А.І., Мельник В.М., Прокопенко Н.С., Проскура К.П., Соколовська А.М., Тарангул Л.Л., Федосов В.М., Шаблиста Л.М. та ін.

Проте незважаючи на численні дослідження в частині оподаткування податком на прибуток підприємств, методичні й прикладні проблеми оподаткування прибутку господарюючих суб'єктів постають й на сьогодні дуже гостро, що й актуалізує тему кваліфікаційної роботи.

Мета і задачі дослідження. Метою даної кваліфікаційної роботи є узагальнення теоретичних засад функціонування податку на прибуток та надання практичних рекомендацій щодо підвищення його фіскальної та регулюючої ролі.

Визначена мета обумовила наступні задачі кваліфікаційної роботи:

- дослідити економічну сутність податку на прибуток та особливості його розвитку;

- сформулювати елементи податку на прибуток та їх охарактеризувати;
- визначити місце податку на прибуток в системі прямого оподаткування;
- провести ретроспективний аналіз справляння податку на прибуток підприємств в Україні;
- здійснити моніторинг бюджетної ефективності податку на прибуток;
- оцінити вплив податку на прибуток на економічні результати діяльності підприємств в Україні;
- проаналізувати світовий досвід оподаткування податком на прибуток підприємств та визначити можливості його адаптації в українську практику;
- запропонувати пріоритетні напрями удосконалення основних елементів податку на прибуток у юридичних осіб;
- спрогнозувати надходження податку на прибуток до доходів Державного бюджету України;

Об'єктом дослідження оподаткування прибутку підприємств в Україні.

Предметом дослідження є фіскальний та регулюючий інструментарій податку на прибуток.

Методи дослідження. Теоретичною основою кваліфікаційної роботи слугували фундаментальні положення сучасної теорії фінансів щодо обґрунтування принципів та інструментарію податкового перерозподілу доходів і прибутків підприємств. У процесі виконання дослідження використано загальнонаукові та спеціальні методи пізнання: ретроспективного аналізу – для встановлення тенденцій розвитку податку на прибуток та наукового обґрунтування його механізмів; аналізу і синтезу – для деталізації предмета дослідження та взаємопоєднаного вивчення його складових; розрахунково-аналітичний – для виконання аналітичних розрахунків та оцінки ефектів від функціонування податку на прибуток; порівняння – для співставлення тенденцій розвитку податку на прибуток підприємств (корпоративного податку) в різних країнах; логічного

узагальнення – для обґрунтування підходів та пропозицій щодо проектування елементів податку на прибуток; графічний і табличний – для забезпечення виконання аналізу та подання його результатів.

Інформаційною базою кваліфікаційної роботи слугували: праці вітчизняних та зарубіжних вчених, присвячені проблематиці податку на прибуток підприємств; законодавство України з питань оподаткування прибутку підприємств; статистичні дані Державного комітету статистики України; Державної податкової служби України; звіти Міністерства фінансів України та Державної казначейської служби про виконання державного бюджету.

Наукова новизна одержаних результатів. Одержані результати кваліфікаційної роботи, що містять наукову новизну, набули подальшого розвитку в частині:

- періодизації стягнення податку на прибуток в Україні, ознакою якої є ступінь зміни механізму оподаткування прибутку підприємств;
- методики оцінювання бюджетної ефективності податку на прибуток;
- пріоритетних напрямків удосконалення елементів податку на прибуток, а саме ставок та податкових пільг.

Практичне значення одержаних результатів. Результати дослідження мають теоретичне і практичне значення для вдосконалення підсистеми оподаткування прибутку юридичних осіб.

Структура й обсяг кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (80 найменувань). Загальний обсяг роботи становить 102 сторінки. Основний зміст викладено на 95 сторінках. Робота містить 10 таблиць, 13 рисунків.

ВИСНОВКИ

1. У ході дослідження сутності податку на прибуток та історії його розвитку встановлено, що податок на прибуток є податком, який стягується з прибутку юридичних осіб для фінансування діяльності органів влади на засадах обов'язковості, законодавчої закріпленості, нецільового характеру і індивідуальної безоплатності, забезпечені державним примусом і не мають характеру покарання. Обґрунтовано, що податку на прибуток притаманні тільки дві функції, а саме: фіскальна та регулююча. Встановлено, що податок на прибуток був створений на основі поєднання надбань теорії і практики справляння прибуткового податку з населення, промислового податку та податку на доходи від грошового капіталу.

2. При дослідженні елементів податку на прибуток, було з'ясовано, що основними елементами податку на прибуток є: суб'єкт оподаткування, об'єкт оподаткування, ставка оподаткування, база оподаткування, податкова пільга. Крім того, надано характеристику кожному елементу податку на прибуток.

3. Визначено, що податок на прибуток в системі прямого оподаткування порівняно з іншими податками є одним із найвагомішим. Так, за формуванням доходів Державного бюджету він поступається тільки податку на доходи фізичних осіб в останні роки; за регулюючим потенціалом серед інших податків для економіки країни має величезне значення.

4. Встановлено особливості функціонування податку на прибуток підприємств в Україні, що надає можливість дослідити ретроспективу справляння податку на прибуток підприємств саме в Україні. Запропоновано періодизацію розвитку податку на прибуток саме в Україні, що можна згрупувати у п'ять періодів. А саме: перший період (1991-1994 рр.); другий період (1995-1996 рр.); третій період (1997-2003 рр.); четвертий період (2004-2010 рр.); п'ятий період (2011 -2013рр),шостий період (2014рік по теперішній час)

5. Моніторинг бюджетної ефективності податку на прибуток дозволив встановити, що протягом 2012-2015 рр. бюджетна ефективність податку на прибуток зменшувалася. Найбільше на бюджетну ефективність податку на прибуток впливають податкові надходження від приватних підприємств, що за період 2012-2015 років план з надходжень по податку на прибуток було виконано. Проте у 2012 та 2015 роках адміністрування з податку на прибуток негативно позначилось на бюджетній ефективності, що підтверджується не виконанням плану на 5 %. Кількість пільг, які надаються підприємствам для підтримки їх діяльності мають тенденцію до зниження. За рахунок стягнення податку на прибуток у бюджеті держави акумулюються значні кошти для виконання нею своїх функцій. Також Використовує податок на прибуток підприємств як зручного інструмента державного регулювання економічних процесів здійснюється через вибір напряду розподілу прибутку, організаційно- правової форми ведення бізнесу, виду господарської діяльності, методів фінансування інвестицій, розподіл і перерозподіл ВВП, стимулювання сфер діяльності, інвестицій і інновацій.

6. З'ясовано, що податок на прибуток впливає на економічні результати діяльності підприємств. Встановлено, що саме зниження ставки податку на прибуток в Україні призвело до зменшення податкового навантаження на підприємства України на 4,8 % та збільшило суми прибутку, які залишились у розпорядженні підприємства.

7. Проведення світового досвіду оподаткування прибутку підприємств дозволило встановити, що окремі елементи податку на прибуток України і Росії частково подібно але за більшістю складників та за порядком функціонування податкові системи вже різняться. Проаналізовано корпоративне прибуткове оподаткування таких зарубіжних країн як: Великої Британії, Франції, Німеччина та Сполучених Штатів Америки дозволило акцентувати увагу, у контексті модернізації вітчизняного податку на прибуток, зарубіжні підходи щодо визначення кола платників податку, застосування шкали ставок (або прогресивної, або комбінованої (з

елементами прогресії та регресу)) та практики її коригування, адміністрування податкових пільг.

8. У результаті дослідження податку на прибуток у системі прямого оподаткування запропоновано пріоритетні напрямки його удосконалення, а саме:

а) введення регресійної шкали ставок податку на прибуток юридичний осіб;

б) щорічне коригування ставок податок на прибуток у зв'язку з інфляційними процесами;

в) скасування необґрунтовано-наданих податкових пільг для таких галузей економіки як: готельного господарства, легкої промисловості, суднобудування, літакобудування, оскільки вони є результатом лобіювання інтересів фінансово-промислових груп

г) удосконалити систему адміністрування податку на прибуток за такими напрямками: порядок звітування платників та погашення податкових зобов'язань; контроль цільового використання коштів, вивільнених в результаті користування податковими пільгами; визначення спектру завдань податкової служби, вирішення яких дозволяє забезпечити вищий рівень точності та достовірності планування і прогнозування надходжень податку на прибуток та обсягів пільг з нього.

9. У результаті прогнозування надходжень податку на прибуток до Державного бюджету України встановлено, що при незмінній політиці щодо оподаткування прибутку підприємств у 2017 році сума податку на прибуток зменшиться на 3,3 млрд.грн та складе 32,3 млрд.грн.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кларк Дж. Б. Распределение богатства / Дж. Б. Кларк; [пер. с англ.]. – М.: Гелиос АРВ, 2000. – 367с
2. Найт Ф. Х. Риск, неопределённость и прибыль. / Ф. Х. Найт; [пер. с англ.]. – М.: Дело, 2003. – 360с.
3. Шумпетер Й. Теория экономического развития. / Й. Шумпетер; [пер. с нем.]. – М.: Прогресс, 1982. – 454с.
4. Борзенкова О.Д. Проблематика прибуткового оподаткування юридичних осіб у фінансовій теорії / О.Д. Борзенкова // Формування ринкових відносин в Україні. – 2011. – №10. – С. 155-160.
5. Багнюк І.С. Економічна суть та значення прибутку у сучасних умовах і його оподаткування / І.С. Багнюк //
6. Мельник В.М. Еволюція поглядів на дохід і прибуток підприємства як потенційні об'єкти оподаткування / В.М. Мельник, О.Д. Борзенкова // Фінанси України. – 2011. – №10. – С. 32-43.
7. Кучерявенко Н.П. Основы налогового права. / Н.П Кучерявенко – Харьков: Константа, 1996. – 320 с.
8. Іванов Ю.Б. Податкова система. Підручник / Ю.Б. Іванов, А.І. Крисоватий, О.М. Десятнюк. – К.: Атіка, 2006. – 920 с.
9. Довгалюк В. І. Податкова система [навч. посіб.] / В. І. Довгалюк, Ю. Ю. Єрмоленко. К.: ЦНЛ. – 2007. – 315 с.
10. Педь І. В. Податкова конкуренція: [монографія] / І. В. Педь – К.: Експерт-Консалтинг, 2009. – 416 с.
11. Ярошенко Ф.О. Історія оподаткування: навчальний посібник / Ф.О. Ярошенко, П.В. Мельник, В.Л. Андрущенко, В.М. Мельник. – Ірпінь: Національна академія ДПС України, 2004. – 242с.
12. Податкові важелі та стимули розвитку господарських систем (теоретичні засади та практика використання): монографія / [під заг. ред. В.Л.

Андрущенко, В.М. Мельника]. – Ірпінь: Національний університет ДПС України, 2006. – 210с.

13. Податкові системи зарубіжних країн / [За загальн. ред. М. Я. Азарова]. – К.: “Видавничий дім “Комп’ютерпрес”, 2004. – 240с.

14. Нечай Н.В. Нариси з історії оподаткування / Н.В. Нечай. – К.: «Вісник податкової служби України», 2002. – 144с.

15. Садчук І.І. Економічна сутність податку на прибуток та особливості його розвитку / І. І. Садчук, С.М. Зубчик // Вісник Луцького національного технічного університету. – 2010. – С. 79-85

16. Промысловый налог // Энциклопедический словарь. Издатели: Ф.А. Брокгауз, И.А. Ефрон. – С.-Петербург: Типография И.А. Ефрона, 1897

17. Гензель П.П. Прямые налоги: очерк теории и практики / П.П. Гензель. – Ленинград: Финансовое издательство НКФ СССР, 1927. – 108с.

18. Данілов О.Д. Оподаткування прибутку підприємств та відрахування до цільових фондів: навчальний посібник. / О.Д. Данілов, А.М. Жеребних. – Ірпінь: Академія ДПС України, 2002. – 459с.

19. Довгалюк В. І. Податкова система [навч. посіб.] / В. І. Довгалюк, Ю. Ю. Єрмоленко. К.: ЦНЛ. – 2007. – 315 с.

20. Данілов О. Д. Податкова система і шляхи її реформування: [навч. посіб.] / О. Д. Данілов, Н. П. Флісак. – К.: Парламентське видавництво – 2001. – 216с.

21. Гега П.Т. Основи податкового права: [навч. посіб.] / П.Т. Гега, Л.М. Доля. – К: Т-во «Знання», КОО, 2003. – 307 с.

22. Евстигнеев Е.Н. Основы налогообложения и налогового права: [учебное пособи]/ Е.Н. Евстигнеев – М: Инфра-М, 1999. – 120 с.

23. Василик О. Д. Податкова система України: [навч. посіб.] / О. Д. Василик. – К.: ВАТ «Поліграфкнига». – 2004. – 478 с.

24. Податковий Кодекс України / Державна Податкова Служба України – К.: Юрінком Інтер, 2012. – 608 с.

25. Соколовська А. М. Податкова система держави: теорія і практика становлення / А.М. Соколовська — К.: Знання-Прес, 2004. — 454 с.
26. Закон України «Про систему оподаткування» від 25.06.1991 року № 1251-ХІІ [Електронний ресурс] / Верховна Рада УРСР. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1251-12>
27. Офіційний веб-сайт Державного казначейства України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua>
28. Офіційний веб-сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
29. Закон України «Про оподаткування доходів підприємств і організацій» від 21.02.1992 р. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>
30. Декрет Кабінету Міністрів України «Про податок на прибуток підприємств і організацій» від 26.12.1992 р. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>
31. Закон України «Про оподаткування прибутку підприємств» від 28.12.1994 р. № 334/94-ВР — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>
32. Пасько Т.О. Історичні етапи оподаткування прибутку підприємств в Україні / Т.О. Пасько // Вісник Української академії банківської справи. — 2009 — С. 1-11
33. Закон України «Про оподаткування прибутку підприємств» від 22.05.1997 р. №283/97-ВР — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>
34. Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» від 01.07.2004 р.
35. Жукова Т.А. Особливості оподаткування прибутку підприємств у зв'язку з прийняттям Поодаткового кодексу України / Т.А. Жукова, Г.М. Левченко // Вісник СумД» «Серія економіка» - № 2 — 2012 — С. 58-67

36. Патаридзе-Вишинська М.В. Оподаткування прибутку підприємств: ретроспективний аналіз та зарубіжний досвід / М.В. Патаридзе-Вишинська М.В. // «Економічні науки». – Серія «Облік і фінанси». – Випуск 9 (33). – Ч. 3. – 2012 – С. 25-32

37. Тимофєєва Л. Аналіз розділу III Податкового кодексу «Податок на прибуток підприємств» / Л.Тимофєєва, Г.Тиравська // Податкове планування. – 2012. – № 3 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://www.nalogovnet.com/uk/nalogovyeizmenenija-/1136-analiz-razdela-iiinalogovogo-kodeksa-quot-nalog.html>

38. Науково-практичний коментар до Податкового кодексу України. В 3 т. / кол. авторів [заг. редакція, передмова М.Я. Азарова]. – К.: Міністерство фінансів України, – 2010.

39. Податкова політика України: стан, проблеми та перспективи: монографія / [П.В. Мельник, Л.Л. Тарангул, З.С. Варналій та ін.]; за ред. З.С. Варналія. – К.: Знання України, 2008. – 675с.

40. Луніна І.О. Ефективність оподаткування споживання в Україні / І.О. Луніна, Н.Б. Фролова // Фінанси України. – 2007. - №1. – С. 17-27.

41. Мельник В.М. Проблеми теорії та практики адміністрування податків в Україні / В.М. Мельник // Актуальні проблеми економіки. – 2003. – №5. – С. 40-43.

42. Пенякова Г.Л. Прямі податки в Україні: фіскальна ефективність справляння та методика адміністрування: Рукопис. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук: спец. 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит / Г.Л. Пенякова. – Київ, 2010. – 173 с.

43. Бюджетна ефективність податку на прибуток в Україні / О.Д. Борзенкова // Формування ринкових відносин в Україні. – 2012. – №1. – С. 30-36.

44. Мельник В.М. Податковий кодекс та фіскальне партнерство: обумовленість і суперечності / В.М. Мельник, М.М. Мельник // Фінанси України. – 2011. - №5. – С.14-20.

45. Соколовська А.М. Податкова система держави: теорія і практика становлення / А.М. Соколовська. – К.: Знання-Прес, 2004. – 454с.
46. Статистичний щорічник України за 2009 рік / за ред. О.Г. Осауленка. – К.: ДП «Інформаційно-аналітичне агенство», 2010. – 566с.
47. Мельник В.М. Податкові важелі підтримки вітчизняних товаровиробників у посткризовий період: новації податкового кодексу / В.М. Мельник, Г.С. Мельничук // Фінанси України. – 2011. - № 8. – С.51-58.
48. Мельник В.М. Оподаткування прибутку підприємств в Україні: проблеми модернізації / В.М. Мельник, О.Д. Борзенкова // Імперативи розвитку України в умовах глобалізації: Міжнародна науково-практична конференція (м. Чернігів, 13-14 травня 2011 року): Матеріали доповідей та виступів. – Чернігів: ЧДІЕУ, 2011. – С.101.
49. Борзенкова О.Д. Розвиток прибуткового оподаткування юридичних осіб: зарубіжний та вітчизняний досвід / О.Д. Борзенкова // Наукові праці НДФІ. – 2011. – Вип. 3. – С. 151-162.
50. Загальний Податковий Кодекс Франції. Книга перша // URL [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.legifrance.gouv.fr>
51. Кодекс внутрішніх доходів США // URL [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://frwebgate.access.gpo.gov/cgibin>
52. Литвиненко Я. В. Податкові системи зарубіжних країн: навч. посіб./ Я. В. Литвиненко, І. Д. Якушик. – К.: МАУП, 2004. – 208с.
53. Фіскальний кодекс Німеччини // URL [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.gesetze-im-internet.de>
54. Лазебник Л. Л. Налоговые механизмы в странах ЕС: тенденции гармонизации и уроки для Украины / Л. Л. Лазебник // Бізнес-Інформ. – 2006. – № 9. – С. 120-123.
55. Фінансовий Акт. Розділ 4. // URL [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1965/25/contents>
56. Налоговый кодекс Российской Федерации // URL [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://www.minfin.ru>

57. Налоги и налогообложение в СНГ: учеб. пособ. / [М. Р. Бобоев, Н. Т. Мамбеталиев, Н. Н. Тютюрюков та ін.]; под ред. А. П. Починка, Л. П. Павловой. – М.: Финансы и статистика, 2004. – 424с.
58. Попова Л.В. Налоговые системы зарубежных стран: учебно-методическое пособие / Л.В.Попова, И.А.Дрожжина, Б.Г.Маслов. – М.: Дело и Сервис, 2011. – 432с.
59. Миргородська Л. О. Фінансові системи зарубіжних країн / Л. О. Миргородська. – К.: ЦНЛ, 2003. – 240с.
60. Иванов Ю.Б. Системы налогообложения Украины и России: структура, проблемы, тенденции развития: Монография / Ю.Б. Иванов, И.А. Майбуров. – Х.: ФЛП Либуркина Л.М.; ИД «ИНЖЭК», 2009. – 520с.
61. Мельник В.М. Податкові важелі підтримки вітчизняних товаровиробників у посткризовий період: новації податкового кодексу / В.М. Мельник, Г.С. Мельничук // Фінанси України. – 2011. - №8. – С.51-58.
62. Єфименко Т.І. Податок на прибуток: концепція визначення об'єкта оподаткування. / Т.І Єфименко, Л.Г. Ловінська, Ф.О. Ярошенко. – К.: НДФІ, 2004. – 192с.
63. Загорський В.С. Новітні податкові реформи у країнах Європейського Союзу та орієнтири для податкової політики в Україні / В.С. Загорський, В.М. Мельник, Т.В. Кошук // Наукові праці НДФІ. – 2010. – Випуск 3. – С.3-17.
64. Іванишина О.С. Удосконалення адміністрування прямих податків як чинник підвищення їхньої фіскальної ефективності / О.С. Іванишина // Актуальні проблеми економіки. – 2010. - №6. – С. 221-225.
65. Тропіна В.Б. Фіскальне регулювання соціального розвитку суспільства / В.Б. Тропіна.– К.: НДФІ, 2008. – 368с.
66. Турбулентность налоговых реформ / [С.И. Юрий, А.И. Крисоватый, И.А. Майбуров и др.]. – К.: Знання, 2011. – 382с.

67. Податкова політика України: стан, проблеми та перспективи: монографія / [П.В. Мельник, Л.Л. Тарангул, З.С. Варналій та ін.]; за ред. З.С. Варналія. – К.: Знання України, 2008. – 675с.
68. Реформирование налоговых систем. Теория, методология и практика: монография / [Под ред.. И.А. Майбурова, Ю.Б. Иванова, А.И. Крисоватого]. – К.: Кондор, 2011. – 352с.
69. Фінанси України: інституційні перетворення та напрями розвитку: Монографія / [За ред. І.Я. Чугунова]. – К.: ДННУ АФУ, 2009. – 848с.
70. Регулятивний потенціал податкової системи України: монографія / [Ю.Б. Иванов, О.М. Тищенко, К.В. Давискіба та ін.]; за заг. ред. проф. Ю.Б. Иванова. – Харків: Вид. ХНЕУ, 2009. – 336с.
71. Майбуров І.А. Теорія і практика податкових реформ: звиряємо позиції / І.А. Майбуров, Ю.Б. Иванов // Фінанси України. – 2010. – № 9. – С. 61-7
72. Закон України «Про охорону праці» [Електронний ресурс] / Верховна Рада України // Офіційний сайт. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0231-05>.
73. Про затвердження Типового положення про службу охорони праці [Електронний ресурс]: наказ Державного комітету України з нагляду за охороною праці від 15.11.2004 р. №255. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1526-04>
74. Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці НПАОП 0.00-4.12-05 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України // Офіційний сайт. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0231-05>.
75. Ман Т. Багатство Англії у зовнішній торгівлі, або баланс нашої зовнішньої торгівлі як принцип нашого багатства [Електронний ресурс]: Мінськ: Білоруська цифрова бібліотека LIBRARY.BY, 09 грудня 2004. - Режим доступу:

http://library.by/portalus/modules/economics/readme.php?subaction=showfull&id=1102593892&archive=1257192375&start_from=&ucat=&.

76.Блауг М. Петти, Уильям // 100 великих економістів до Кейнса. — СПб.: Економікус, 2008. — С. 236-239. — 352 с.

77.Кисельова О. М. Податковий кодекс як інструмент втілення конкретної економічної політики / О. М. Кисельова // Формування ринкових відносин в Україні. — 2013. — №3. — С. 44-49

78.Дорош Н.І. Податкова система України і розвинутих зарубіжних країн (порівняльний аналіз) // Фінанси України . — 2014. - №6. — с. 75 – 82.

79.Туляньський Ю. І., Львівська К. А. Податки як суспільно-економічна категорія, їх функції та види / Ю. І. Туляньський, К. А. Львівська // Науковий вісник НЛТУ України. — 2014. — № 1. — С. 296 – 302.

80. Бюджетний моніторинг: Аналіз виконання бюджету за січень – червень 2016 року [Зубенко В. В., Самчинська І. В., Рудик А. Ю. та ін.]; ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ-П) впровадження», USAID. — К., 2016. — 80 с.